

Laia de Salvador Espriu

Dissabte 27 d'abril

11:00 h

Presentació

Salvador Espriu i Castelló és un dels autors més insignes de les lletres catalanes. La profunditat i l'alta significació de la seva obra, reconegudes per la crítica internacional, són mereixedores de la major atenció i la màxima consideració. De la mateixa manera, l'exemplaritat de la seva actitud en una de les situacions històriques més adverses per a Catalunya, que se sintetitza en les seves paraules, "Ens mantindrem fidels per sempre més al servei d'aquest poble", constitueixen un llegat que ha romandre en la memòria dels catalans.

L'any 2013 s'escau el centenari del naixement de Salvador Espriu i Castelló. Per tal d'honorar la seva memòria i difondre'n l'obra i el llegat, el Govern de la Generalitat de Catalunya acorda designar el 2013 com a "Any Espriu". L'Any Espriu tindrà un caràcter cultural, cívic i participatiu.

Biografia

Salvador Espriu i Castelló (Santa Coloma de Farners, 1913 – Barcelona, 1985) fou un poeta, dramaturg i novel·lista català, considerat un dels renovadors, juntament amb Josep Pla i Josep Maria de Sagarra, de la prosa catalana de fórmules noucentistes.

Salvador Espriu neix a Santa Coloma de Farners (la Selva), on el seu pare exerceix de notari, el 10 de juliol de 1913. La seva família, però, s'estableix el 1915 a Barcelona, a banda de passar algunes temporades a Arenys de Mar. Aquesta població té un significat essencial en l'univers literari del poeta que la mitifica amb el nom de Sinera.

Molt aviat sent la vocació literària. El seu primer llibre, *Israel*, escrit en castellà, es publica el 1929, quan només té setze anys. El 1930 Salvador Espriu estudia Dret i Història Antiga a la Universitat de Barcelona. El 1931 publica *El doctor Rip i Laia*, dues novel·les que mostren ja la seva capacitat com a narrador original que s'aparta dels corrents noucentistes. *Laia* tindrà després diverses versions i arribarà fins i tot al cinema amb l'actriu Núria Espert de protagonista.

El 1933 fa un viatge amb un grup de professors i estudiants a l'Orient, en un creuer per la Mediterrània que el porta a visitar, entre altres indrets, Egipte, Turquia, Palestina, Itàlia i Grècia, espais geogràfics que tindran un paper important en l'obra que més tard farà. Espriu viu l'època de la preguerra civil espanyola, de gran vitalitat cultural sobretot a Barcelona, i es relaciona amb intel·lectuals com Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Ferran Soldevila i Carles Riba.

Publica *Aspectes* (1934), *Ariadna al laberint grotesc* (1935) amb una prosa que consolida el seu do de narrador situada entre la sàtira esperpèntica i el lirisme. El 1935 es llicencia en Dret i el 1936 ho fa en Història Antiga. La guerra civil espanyola li tallà la llicenciatura de Llengües Clàssiques quan el mobilitzen amb destinació a la columna Macià-Comanys, a la secció d'Arxius de l'Auditoria de Guerra on va estar fins el 1939.

Un cop acabada la guerra, treballa com a advocat en una notaria. Aleshores, amb les llibertats catalanes abolides de manera absoluta, és quan Salvador Espriu viu el que més tard es coneixerà per l'exili interior. Malgrat continuar la seva feina d'advocat, Espriu mai no abandona el conreu literari. D'aquesta etapa sorgeixen obres de teatre com *Primera història d'Esther* (editada el 1948 i estrenada el 1957) o els llibres de poemes *Les cançons d'Ariadna* (1949), *Les Hores i Mr. Death* (1952), *El caminant i el mur* (1954), i *Final del laberint* (1955). Ja a la dècada dels seixanta i dels setanta, l'obra d'Espriu, i ell mateix, es converteixen en símbol de la literatura catalana (*La pell de brau*, 1960).

Les musicacions que fa el cantautor Raimon d'alguns dels seus poemes contribueixen de manera notable a la popularització, així com les diverses representacions que es fan de les seves obres teatrals com *Ronda de mort a Sinera* (1966), muntatge fet per Ricard Salvat sobre

textos del poeta, o Una altra Fedra, si us plau (1978). El 1980 es publica el primer volum de l'Obra Poètica Completa traduïda al castellà a cura d'Andrés Sánchez Robayna i Ramon Pinyol.

El seu nom està sovint en les propostes per al premi Nobel que haurien hagut d'arribar a l'Acadèmia Sueca en una situació normalitzada. És distingit amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1972) i rep la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya (1980) i la Medalla d'Or de la Ciutat de Barcelona (1982). És nomenat doctor honoris causa per les Universitats de Barcelona i de Tolosa de Llenguadoc. Per la seva actitud cívica, l'any 1982 rebutja la Creu d'Alfons X el Savi. És membre i Soci d'Honor de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Durant els darrers anys de la seva vida, Espriu es dedica a corregir i revisar la seva obra, amb la finalitat de convertir-la en un corpus ben travat.

Aquesta pulcritud afegida al valor de la seva obra el converteix en un model de l'últim quart de segle. La construcció de la seva mitologia geogràfica té com a claus principals: Lavínia (Barcelona); Sinera (Arenys); Konilòsia (terra de conills-Espanya); Alfaranja (Catalunya) o Sepharad (península ibèrica). El 22 de febrer de 1985 va morir a Barcelona i és enterrat al cementiri d'Arenys de Mar, la seva mitificada Sinera.

Té obra traduïda a l'alemany, a l'anglès, al castellà, a l'estonià, a l'èuscar, al francès, al gallec, al grec, a l'italià, al letó, al neerlandès i al portuguès.

Premis

- Premi Lletra d'Or l'any 1956 per Final del laberint.
- Al 1971 rebé el Premi Montaigne.
- Candidat al Premi Nobel de Literatura el 1971 i el 1983.
- Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1972).
- El 1980 rebé la Medalla d'Or de la Generalitat de Catalunya.
- Medalla d'Or de la Ciutat de Barcelona (1982).
- Doctor honoris causa per la Universitat de Barcelona.
- Doctor honoris causa per la Universitat de Tolosa de Llenguadoc.
- El 1982 li fou concedida la Creu d'Alfons X el Savi, guardó que rebutjà.